

για τους 'Απόγονους των ἀθανάτων Προγόνων. Όσο ζούσαν οι ήρωες του 'Αγώνα, χάρη στο θέλημα του 'Οθωνα και της 'Αμαλίας, ή φουστανέλλα εΐτανε επίσημη φορεσιά. Πιο ύστερα τα παιδιά, ή νεώτερη γενεά, που σπούδασε στα σχολεία, που έμαθε πως είναι 'Απόγονος, δέν καταδέχτηκε τα ράκη της δουλείας. Η φουστανέλλα και το τσαρούχι μυρίζει βουνό, μυρίζει στάνη, καθώς βουνό και στάνη μυρίζει, όπως γράφει ο Χατζηδάκης, ή γλώσσα που μιλούσανε όσοι εΐτανε έτσι ντυμένοι και δέν ταιριάζει σήμερα στους μουσκαναθρεμένους 'Απόγονους των Προγόνων.

Η κάθε εθνική όντοσύνη όσο πιο ξέχωρη είναι όσο πιο άπατή της στέκεται, τόσο πιο χρήσιμη είναι στον πολιτισμό, γιατί με τα δικά της μάτια βρίσκει καινούριες όψεις στην πολύμορφη ζωή και με τους δικούς της μεθόδους ξετάζει και γυρίζει να ξεδιαλύνει το άπειρο της φύσης μυστήρια. Δέ φτάνει ένα έθνος να είναι δυνατό και γερό, πρέπει να είναι και ώφέλιμο στην άθωπότητά.

Πολλά έθνη περάσανε, πολλοί λαοί φανήκανε δυνατοί και τρομεροί στις γής την όψη, με λίγους είναι κείνοι που το πέρασμά τους άφισε σημάδια βαθιοχάραχτα στην ιστορία του πολιτισμού. Τα πρώτα είναι έθνη που ζούνε χωρίς ιδανικό, που μόνο όδηγιούνται από το ύλικό και προκαιρινό κέρδος, ενώ τ'άλλα, που ζούνε με ιδανικά, δέν περνούνε άδιαφύρατα γιατί δέ ζούνε ζωή άπλη και ύλική, γιατί κλειούνε μέσα τους την 'Εθνική Ψυχή. 'Αφτή τα όδηγεί άθελά τους, πολλές φορές, στην άδιάκοπη ζήτηση κάποιου άψηλού, κάποιου έθγενικού σκοπού.

Δυό είναι τα ζητήματα που πρέπει κανείς να ξετάζει ότα θέλει να ξεδιαλύνει τις αίτίες που κάνουνε ένα έθνος να προκόβη ή να σκουντάφτη στον ξετυλιμό του. Πρώτα πρέπει να μελετήσει την ιστορία του για να νοιώση το σύστημά του, το πως μορφώθηκε, τα ιδανικά του και τους πόθους του, ύστερα να κοιτάξη την περικυκλωσιά που μέσα της ζει, τα έμπόδια που έχει να περάση, τους όχτρούς που έχει να πολεμήση και να νικήση, για να ξετυλιχτή λήφτερα και να δράση για το καλό της δικής του άθωπίνης ομάδας, για την κοινή της άθωπότητας πρόοδο και τον πολιτισμό.

Η Ρωμισούνη ή συγκαρινή είναι το τελεφταίο ξεφανέρωμα της 'Ελληνικής ψυχής. 'Απόγονοι και κληρονόμοι, με μικρό κι άπραγο ακόμα παιδί, μιας εθνικής όντοσύνης που, στα λογής λογής και όποια

της ξεφανερώμακτα, δέν πέρχασε άπαρατήρητη, με πάντα, είτε με τη δόξα και το μεγαλείο της, είτε με τη δυστυχία και το χαμό της, στάθηκε χρήσιμη για το κοινό καλό της άθωπότητας. Την εθνική άφτη όντοσύνη ή ιστορία την ώνόμασε 'Ελληνισμό από το όνομα που είχε σε μια από τις πιο μεγαλόπρεπες τις πιο δοξασμένες της εποχής.

Η 'Ελληνική ψυχή, ό 'Ελληνικός νοός, στην εποχή εκείνη μπόρεσε να δώση στην άθωπότητα το πρώτο σκούντημα προς τη λήφτερη σκέψη. 'Από τον άντικειμενικό και χωρίς πρόληψη τρόπο του 'Ελληνικού νοού να ξετάζει τα πράματα και να γυρίβη την άλήθεια βαστάει όλος ό συγκαρινός πολιτισμός. 'Ο 'Ελληνισμός της αρχαιότητας στάθηκε ένας από τους πιο μεγαλοπίχειρους εθνικούς οργανισμούς. Με κι ό διάδοχος του ό Μεσοχρονιάτικος 'Ελληνισμός, όσο κι άν άδικήθηκε από την ιστορία, έκαμε έργα μεγάλα, και το διάβα του δέν άπόμεινε άκαρπο. 'Εφερε στη μέση καινούρια ιδανικά. 'Επήρε το ιδανικό της 'Ισραηλιτικής φυλής το Μονοθεισμό και, ένώνοντάς το με το 'Ελληνικό ιδανικό της λήφτερης σκέψης, άνοιξε νέους όρίζοντες στον άθωπινό νοό.

'Ο νεώτερος 'Ελληνισμός, ή συγκαρινή Ρωμισούνη, που βαττά κι από τους δυό, είναι δυνατό να μείνη πίσω από τους γονιούς της; 'Οχι βέβαια! Με πρέπει πρώτα να γλυτώση από το βραχνά που της πλακώνει το στήθος, πρέπει να τσακίση τις άλυσιδες που την κρατούνε σφιχτοδεμένη, για να μπορέση να δουλέψη λήφτερα, να πραγματώση το ιδανικό της, και να φανή έξιο παιδί της δοξασμένης της φύτρας.

Στις κατοπινές σελίδες θα ξετάσουμε, στα πεταχτά την αρχαίο και το Βυζαντινό 'Ελληνισμό. ύστερα θα προσπαθήσουμε να δώμε με λιγιστές γενικές γοαμμές ποίο είναι το σύστημα της συκαρινής Ρωμισούνης, ποίος είναι ό προορισμός της και με τί τρόπο πρέπει να δουλέψη για να πιτύχη την πραγματώση του ιδανικού της.

Πόλη

ΓΙΑΓΚΟΣ ΧΑΤΖΗΣ

μόνη, παραιτημένη, έτσι έννοιωθα, χωρίς να το θέλω, είχα όρεξη να κλάψω και να κλάψω. 'Επειτα κοιτάξα τις φωτογραφίες σας στον τοίχο· μοιάζατε όλοι σας τόσο ήσυχοι, τόσο φημιστημένοι, που με μιας έσβησα το κερι μου, βίχτηκα στο μαζελλάρι κι άποκοιμήθηκα. Ναι, άφεντη μου, ότι που το είπα και τόκαμα. Σήμερα είμαι σαν ξανανιωμένη.»

Μια φορά, ξανανιωμένη γύρισε κι από τον κ. Χουίταρη, και σταθηκε το μόνο κκλό που είδε από τα δυό τελεφταία ραδιογραφήματα. Φαίνεται σ'α να λυπήθηκε κι ό κ. Χουίταρης την Κατινούλα. «Σήμερα, όταν τέλειωσε, του δηγότανε την τετάρτη, δέκα έφτά, δηλαδή κατόπι από το προύστερό της το ραδιογράφημα, είμουνε πολύ κουρασμένη και μου πονούσε το κεφάλι· μου είπε να ανέβω σ'ένα μικρό τραπέζακι που είχε τέσσερα γυαλίνα πόδια· κάθισα σε μια καρεγλίτσα και μου έκαμε, που λέει, ένα μπάνιο στατικό, ένα ήλεκτρικό μπάνιο. Βάσταξε τέταρτο της ώρας και μου είπε πως είναι αξιόλογο πράμα για τις νεβραλγίες και τις νεβραστένειες. Μου έκοψε τον πονοκέφαλό μου· το αίμα, λέει, μπαίνει σε κίνηση, ζωογονείται κ' οι άρρώστοι άλλαζονε διάθεση άμέσως, τους δίνει κίφι. Δέ φορούσα παρά το πουκάμισό μου στην ήλεκτρική την καρέγλα κι

άμα σάλεβα, πετούσα κάτι φωνούλες, όχι από τον πόνο, με γιατί ξαφνιαζόμουνε, που με κεντούσε σ'α βελόνι. Μου έκαμε πολύ καλό». Και τότες καλό της έκαμε κάμποσο, επειδή στο γράμμα της άθρινής διάβασε ό 'Αντρέας κάτι λόγια που οι έλπιδες του, φτερωτές φτερωτές, ανέβηκανε άξασφα ως τα ούράνια· «Πολυαγαπημένη μου άφεντη, μεγαλύτερη έφτυχία δέν ξέρω παρά να σ'α γράψω, να σ'α καταστρώννω μάλιστα όλες μου τις άνοησίες στο χαρτί κι ό τι μου κατεβαίνει. Λοιπόν, έχτες το βράδι, άφου γεμάτισα, είμουνε τόσο τόσο χαρούμενη και προθυμη από δέν ξέρω και γ'α τί λόγο, που πρώτη φορά μου, άφότου είμαι στο Μπ... έπιασα κ' έβραφα. Θυμαστε; Μου έτυχε μόνο για σ'α να βράσω, σαν είσατε δ'α την πρωτοχρονιά. 'Ενοιωθα μέσα μου μια καινούρια, μιάν άλλη Κατινούλα που ξαναρχότανε στον κόσμο, κι όφτό μου έκαμε περισσότερο καλό απ' ό τι μπορεί κανείς να μου π'η και να μου κάμη. Θα β'ρω πως κάτι θα ώφέλησε και το ήλεκτρικό το μπάνιο του κ. Χουίταρη, γιατί εκείνη την ώρα, μήτε στα χέρια μου άιστανόμουνε ζέστη μήτε τίποτις. 'Ο κ. Χουίταρης το κατάλαβε πως έχτες είμουνε πολύ κουρασμένη επειδή σ'α με ραδιογραφούσε άπάνω στο τραπέζι, άκκουμπούσα το χέρι μου

ΝΥΧΤΕΡΙΝΑ ΟΡΑΜΑΤΑ

Του Μήτην Κολομά

Τώρα που ή λίμνη, άξυτηνη παντοιά, κοιμάται,
Τώρα που με τα σύνεφα παλαίβει το φεγγάρι,
Κ' ή θλίψη μέσα απ' την καρδιά κάθε χαρά έχει πάρει.
Δοιομοί τώρα άργόσυροι προς τα παλιά μου πάτε.

Στάγαπημένο πάει ό νοός το παιδικό άκρογάλι,
Ποέ ή άδρα σπαίνει το χορό και το τραγούδι ό μπότης.
'Αχ! τάχα ακόμα άναγαλλών από το πέρασμά της
Τάνθια, οι βαρμούλες, ό γιάλος κ' ή θάλασσα ή μεγάλη;

'Ενα σπιτάκι εύλογητό θωρω να μοι γελήη
'Ο ήλιος μπαίνει απ' τάνοιχτά πλατεία του παραθύρια,
Μια γλάστρα άνεί τ'άποσπιντό το μπουγαρίνα μύρια,
Κ' ένας ρυθμός βαθύφωνος σαν από λύρα όρνάει.

Και μου φαντάζει άπόμακρο στο φέγγος που έχει στάξη
'Απ' τη θανά του φεγγαριού γ'α από κανέν' άστέρη,
Μια κόρη με σγουρόμακρο μαλλάκια, σ'άργοχέρι
Νάργοκεντή μου τ'όνομα με πράσινο μετάξι.

Γενέδη Τρυγητής 1907.

ΛΕΑΝΤΡΟΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

Θ Ε Α Τ Ρ Ι Κ Α

ΤΑ ΕΓΓΟΝΙΑ ΤΟΥ ΔΟΝ ΖΟΥΑΝ

(Στεφνή πράξη)

'Ο Τανάγρας. 'Επιτυχία, έπιτυχία.
'Ο φίλος. Το πιστεύεις;
'Ο Τανάγρας. Δέν ζκουσες χερικροτήματα; Δέν είδες που μ' έβγαλαν τρεις φορές στη σκηνή; Δέν παρατήρησες τον ένθουσιασμό;
'Ο φίλος. 'Ωστε πείστηκες πιά για την έπιτυχία;
'Ο Τανάγρας. Και βέβαια πείστηκα.
'Ο φίλος. 'Επιτρέπεται να σ' έρωτήσω κ' έγω κάτι; Να μου λύσης μερικές άπορίες που έχω.
'Ο Τανάγρας. 'Ο, τι θέλεις, φίλε μου, ό, τι θέλεις.
'Ο φίλος. Και πρώτα για τους χαρακτήρες, σαν του Μελάνθη και του Μπιμπή. Ντόν Ζουάνηδες μαζί και σοβαροί, που αγαπούνε και ψεύτικα και άληθινά μαζί, που σκέφτονται βαθιά μαζί και έπιπόλαια; Κι' ακόμα νομίζεις πως βρισκονταί στη δική μας την κοινωνία γυναίκες τέτοιες σαν την 'Ελλη και την 'Αρτέμιδα, με τίμιο χαρακτήρα μαζί και άτιμο, με έπιπολαιότητα της στιγμής και θέληση με βάθος; 'Εγώ θα β'ρω πως μόνο στα ζένη ρο-

άπάνω στο κεφάλι μου, ό τρόπος που κοιτόμουνε στο σανίδι, μαζί και της μικρής καμερίτσας ή ζέστη, μ' ένοχλούσανε, και με βόηθησε άν πονούσα· — «Να, τίποτα, του άπαντώ, μοναχά πονοκέφαλος.» — «Τι αγαθή κορίτσι, ως τόσο, μου λέει τότες, με την πομονή της, με το κουράγιο της. Συχνά τέτοιες πελάτισσες δέ βλέπω. Μια καλή καλή Μπρετόνισσα, γέννημα θρέμμα του τόπου.» Κι όρισε που αρχίζει τις κουβέντες για μένα με τη Βιχτώρια. Και να σ'α π'ω την άλήθεια, όσο κι άν καμάρωνα μέσα μου, με σταναχωρούσε και λιγχι. Για τούτο, για την κούρασή μου, από καλοσύνη καρδιάς, μου έκαμε μπάνιο ήλεκτρικό ένα τέταρτο της ώρας. Βλέπετε πως δέν μπορώ να χω κανένα παράπονο. Να σ'α π'ω τώρα και κάτι άλλο, να γελάσετε. Σαν έλαβα τον τελέγραφό σας, τον έδειξα του κ. Σεβ'λά, που περηφανεφτηκε κιάλας, έπειτα τον άπόθεσα πλάγι μου, στο τραπέζακι του κρεβατιού μου. Και καμώθηκα πως δέν πρόσεχα. Δέ βάσταξε. Το ζέρετε δ'α τί περιέργη που είναι ή Βιχτώρια π'ηρε τον τελέγραφο και τον έ διάβασε. Πίτηδες δέν της τον έδωσα. Πήτε μου τώρα πως δέν είμαι καλύτερα και πως δέν είμαι μαργιόλα σαν και πρώτα.»

'Ελαμπε στα λόγια της, έλαμπε στα κινήμα-